

Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet
li.registrator@regeringskansliet.se

Rapportering av Sjöfartsverkets klimatanpassningsarbete 2022

Sjöfartsverket rapporterar i följande skrivelse sitt arbete med klimatanpassning under 2022. Arbetet baseras på den klimat- och sårbarhetsanalys med tillhörande handlingsplan, vilka togs fram under 2019 utifrån Förordning om myndigheters klimatanpassningsarbete (2018:1428).

Katarina Norén
Generaldirektör

Sjöfartsverket

Rapport enligt Förordning om myndigheters klimatanpassningsarbete

2022

Innehåll

1	Klimat- och sårbarhetsanalys	4
1.1	Finns en klimat- och sårbarhetsanalys som uppdaterats vid väsentliga förändringar i verksamheten och senast för fem år sedan?	4
1.2	Har ni identifierat bestämmelser i lagar och andra författningar som påverkar myndighetens arbete med klimatanpassning?	4
1.3	Vilka risker/möjligheter är viktigast att hantera inom ert ansvarsområde?	4
2	Myndighetsmål för klimatanpassning	6
2.1	Finns myndighetsmål för myndighetens arbete med klimatanpassning som bidrar till att regeringens mål för klimatanpassning nås?	6
2.2	Vilka är myndighetsmålen?	6
3	Handlingsplan	8
3.1	Finns en handlingsplan som uppdaterats vid väsentliga förändringar i verksamheten och senast för fem år sedan?	8
3.2	Över vilken tidsperiod sträcker sig handlingsplanen?	8
3.3	Har ni integrerat arbetet med handlingsplanen i ordinarie planerings- och styrprocess?	8
3.4	Framgår resurser, tillvägagångssätt, tidsramar och ansvarsfördelning av handlingsplanen och finns en plan för uppföljning?	8
4	Anpassningsbehov inom ansvarsområdet och åtgärder	10
4.1	Vilka anpassningsbehov i samhället har ni identifierat?	10
4.2	Vilka är de viktigaste åtgärder kopplade till klimatanpassning som ni avser genomföra de kommande åren?	11
5	Övrigt	13
5.1	Har ni integrerat klimatanpassning i relevanta processer?	13
5.2	Hanterar din myndighet statliga byggnadsminnen?	13
5.3	Hanterar din myndighet enskilda byggnadsminnen eller värdefulla kulturmiljöer?	13
5.4	Har ni tagit hänsyn till klimatanpassning i myndighetens upphandlingar?	13
5.5	Har intressenter utanför myndigheten involverats i arbetet med klimatanpassning?	14
5.6	Vilka hinder har ni identifierat för myndighetens arbete med klimatanpassning?	14
5.7	Upplever ni att myndighetens arbete med klimatanpassning har bidragit till regeringens mål?	14

1. Klimat- och sårbarhetsanalys

1.1. Finns en klimat- och sårbarhetsanalys som uppdaterats vid väsentliga förändringar i verksamheten och senast för fem år sedan?

Ja

Sjöfartsverkets klimat- och sårbarhetsanalys togs fram under 2019.

1.2. Har ni identifierat bestämmelser i lagar och andra författningar som påverkar myndighetens arbete med klimatanpassning?

Delvis

Sjöfartsverket har undersökt frågan, men i nuläget inte identifierat någon lagstiftning som påverkar myndighetens klimatanpassningsarbete.

1.3. Vilka risker/möjligheter är viktigast att hantera inom ert ansvarsområde?

Ras, skred och erosion som hotar samhällen, infrastruktur och företag

- Ras, skred och erosion som hotar kommunikationer

Risk för ras och skred i Göta älv som hindrar sjöfarten.

Översvämningar som hotar samhällen, infrastruktur och företag.

- Översvämningar som hotar bebyggelse och byggnader

Sjöfartsverket har ett stort antal fastigheter och sjösäkerhetsanordningar i vattennära lägen, vilka riskerar att drabbas av höjda havsvattennivåer.

- Översvämningar som orsakar spridning av föroreningar från förorenade områden

Sjöfartsverket har ett antal fastigheter med förorenad mark, vilka potentiellt skulle kunna spridas vid höjda havsvattennivåer.

Höga temperaturer som innebär risker för hälsa och välbefinnande för människor och djur

- Höga temperaturer som påverkar människors hälsa och välbefinnande

Risker kopplade till arbetsmiljö på Sjöfartsverket, både på kontor och i utomhusarbete.

Övrigt

2. Myndighetsmål för klimatanpassning

2.1. Finns myndighetsmål för myndighetens arbete med klimatanpassning som bidrar till att regeringens mål för klimatanpassning nås?

Ja

2.2. Vilka är myndighetsmålen?

Myndighetsmål

Det övergripande målet till 2027 för arbetet med klimatanpassning är att arbetet ska vara integrerat i hela Sjöfartsverket. Verket ska arbeta för att på ett tidigt stadie identifiera myndighetens klimat- och sårbarhetsrisker samt förebygga riskerna genom ett proaktivt arbetssätt.

Är myndighetsmålet mätbart?

Nej

Har målet följts upp?

Nej

Berätta varför

Målet följs delvis upp genom aktiviteter inom respektive avdelning.

Vilken/vilka risker eller möjligheter som angavs i fråga 1.3 kopplar myndighetsmålet till?

- Ras, skred och erosion som hotar kommunikationer
 - Översvämningar som hotar bebyggelse och byggnader
 - Översvämningar som orsakar spridning av föroreningar från förorenade områden
 - Höga temperaturer som påverkar människors hälsa och välbefinnande
-
-

Myndighetsmål

Mål för respektive verksamhetsområde har tagits fram fram till år 2027 (se Sjöfartsverkets handlingsplan).

Är myndighetsmålet mätbart?

Ja

Beskriv hur måluppfyllelsen ska mätas

Aktiviteter som kan följas upp.

Har målet följts upp?

Ja

Beskriv vad måluppföljningen visar

Planerade aktiviteter för 2022 har till stor del genomförts, men inom några verksamheter behöver arbetet fortsätta även under 2023. En del av Sjöfartsverkets aktiviteter är löpande över åren och kommer därav vara en del av ordinarie linjearbete framgent.

Vilken/vilka risker eller möjligheter som angavs i fråga 1.3 kopplar myndighetsmålet till?

- Översvämningar som hotar bebyggelse och byggnader
- Översvämningar som orsakar spridning av föroreningar från förorenade områden
- Höga temperaturer som påverkar människors hälsa och välbefinnande
- Ras, skred och erosion som hotar kommunikationer

3. Handlingsplan

3.1. Finns en handlingsplan som uppdaterats vid väsentliga förändringar i verksamheten och senast för fem år sedan?

Ja

3.2. Över vilken tidsperiod sträcker sig handlingsplanen?

Över fem år

Till vilket år sträcker sig er handlingsplan?

Handlingsplanen sträcker sig till 2027-12-31, men uppdateras med nya aktiviteter årligen.

3.3. Har ni integrerat arbetet med handlingsplanen i ordinarie planerings- och styrprocess?

Delvis

Sjöfartsverket har sedan tidigare inkluderat delar av arbetet med klimatanpassning inom processerna. Under 2021 och 2022 har delar av arbetet funnits inkluderat i respektive avdelningars verksamhetsplaneringar. Målet är att arbetet framgent ska vara en del i ordinarie arbete med verksamhetsplaneringen.

3.4. Framgår resurser, tillvägagångssätt, tidsramar och ansvarsfördelning av handlingsplanen och finns en plan för uppföljning?

- En plan för uppföljning av handlingsplanen har tagits fram
- Av handlingsplanen framgår ansvarsfördelning
- Av handlingsplanen framgår tidsramar
- Av handlingsplanen framgår resurser

- Av handlingsplanen framgår tillvägagångssätt

Samordning av arbetet sker via Miljö- och hållbarhetsenheten. Ansvar för respektive aktivitet ligger på berörd enhet eller verksamhet. Inga specifika resurser finns utpekade för genomförandet inom ansvarig enhet eller verksamhet, men kontaktperson eller ansvarig roll inom respektive enhet eller verksamhet finns. Aktiviteter planeras av respektive enhet eller verksamhet i samråd med Miljö- och hållbarhetsenheten. Verksamheten ansvarar för genomförandet av aktiviteterna.

4. Anpassningsbehov inom ansvarsområdet och åtgärder

4.1. Vilka anpassningsbehov i samhället har ni identifierat?

Anpassningsbehov

Sjöfartsverkets anpassningsåtgärder syftar till att ta fram verktyg och arbetsprocesser för att i det dagliga arbetet löpande kunna identifiera klimatanpassningsbehov och åtgärder.

Vilken/vilka risker eller möjligheter som angavs i fråga 1.3 rör anpassningsbehovet?

- Ras, skred och erosion som hotar kommunikationer
- Översvämningar som hotar bebyggelse och byggnader
- Översvämningar som orsakar spridning av föroreningar från förorenade områden
- Höga temperaturer som påverkar människors hälsa och välbefinnande

Vilket/vilka myndighetsmål som angavs i fråga 2.2 kopplar anpassningsbehovet till?

- Det övergripande målet till 2027 för arbetet med klimatanpassning är att arbetet ska vara integrerat i hela Sjöfartsverket. Verket ska arbeta för att på ett tidigt stadie identifiera myndighetens klimat- och sårbarhetsrisker samt förebygga riskerna genom ett proaktivt arbetssätt.

När behöver anpassningsbehovet mötas?

Anpassningsbehovet behöver mötas inom 5 år

Inom vilken samhällsområde finns anpassningsbehovet?

- Bebyggelse och byggnader
- Transport
- Människors hälsa
- Annat

Vilka aktörer behöver agera för att anpassningsbehovet ska mötas?

Myndigheten har egen rådighet

Rör anpassningsbehovet påtagligt andra nationella och internationella mål?

Nej

4.2. Vilka är de viktigaste åtgärder kopplade till klimatanpassning som ni avser genomföra de kommande åren?

Åtgärd

Att få rutiner och processer på plats för att kunna jobba systematiskt och proaktivt med klimatanpassning.

Vilken/vilka risker eller möjligheter som angavs i fråga 1.3 möter åtgärden?

- Ras, skred och erosion som hotar kommunikationer
- Översvämningar som hotar bebyggelse och byggnader
- Översvämningar som orsakar spridning av föroreningar från förorenade områden
- Höga temperaturer som påverkar människors hälsa och välbefinnande

Vilken/vilka myndighetsmål som angavs i fråga 2.2 ska åtgärden bidra till?

- Det övergripande målet till 2027 för arbetet med klimatanpassning är att arbetet ska vara integrerat i hela Sjöfartsverket. Verket ska arbeta för att på ett tidigt stadie identifiera myndighetens klimat- och sårbarhetsrisker samt förebygga riskerna genom ett proaktivt arbetssätt.

Vilken/vilka anpassningsbehov som angavs i 4.1 bidrar åtgärden till?

- Sjöfartsverkets anpassningsåtgärder syftar till att ta fram verktyg och arbetsprocesser för att i det dagliga arbetet löpande kunna identifiera klimatanpassningsbehov och åtgärder.

Inom vilket samhällsområde ska åtgärden genomföras?

- Inte relevant

Vilken typ av åtgärd är det?

Styrande/organisatorisk

Hur långt har åtgärden kommit?

Påbörjad

När förväntas åtgärden vara klar?

Olika åtaganden inom åtgärden planeras ta olika lång tid men allt ska finnas på plats senast 2027.

5. Övrigt

5.1. Har ni integrerat klimatanpassning i relevanta processer?

Ja

De verksamhetsområden som har haft behov av åtgärder för år 2022 har haft dessa inlagda i respektive verksamhetsplanering.

5.2. Hanterar din myndighet statliga byggnadsminnen?

Ja

Sjöfartsverket har till följd av resursbrist ännu inga färdiga underhållsplaner. Myndigheten har däremot nio vårdprogram färdiga för Sjöfartsverkets 38 byggnadsminnen, där klimatförändringarna nämns. Målet är att ta fram tre vårdprogram per år. Steget efter framtagande av vårdprogram är att ta fram underhållsplaner. Färdiga underhållsplaner uppskattas finnas för Sjöfartsverkets byggnadsminnen inom ca 10 år. För övriga byggnader och anläggningar genomförs löpande besiktningar med ett fyra års intervall. I dessa besiktningar inkluderas nu även bedömning av objektets utsatthet och påverkan av höjda havsnivåer, med perspektiv på år 2050 och 2100. Efter identifiering av riskobjekt vidtar planering för kommande behov av anpassningar. Detta kan innebära till exempel justering och anpassning av anläggningar, eller möjligen flytt av funktioner som svårt kan anpassas och drivas effektivt vid större förändringar av normal och högsta högvatten nivåer. Exempel på sådana anläggningar kan vara lågt placerade fyror, lotsbåtshamnar och byggnader placerade i höjd och läge nära nuvarande vattennivå.

5.3. Hanterar din myndighet enskilda byggnadsminnen eller värdefulla kulturmiljöer?

Ja

Sjöfartsverket hanterar inga enskilda byggnadsminnen men däremot värdefulla kulturmiljöer. Dessa har ännu inte inventerats utan prioritet har hittills varit statliga byggnadsminnen. Myndigheten har därav inga skötsel- eller underhållsplaner som tar hänsyn till ett förändrat klimat.

5.4. Har ni tagit hänsyn till klimatanpassning i myndighetens upphandlingar?

Delvis

Diskussioner kring att ställa klimatanpassningskrav i samband med upphandling har påbörjats. Det finns möjlighet att följa upp om hänsyn till klimatanpassning tagits i respektive upphandling. Mognadsgraden i frågan är dock fortfarande låg varvid klimatanpassning ännu inte inkluderats som en del i någon upphandling ännu. Utifrån myndighetens handlingsplan 2021 identifierades inköpskategorierna fartyg och entreprenader (kopplat till bland annat byggnader) som särskilt viktiga att ha fokus på gällande klimatanpassning vid upphandlingar. Sjöfartsverket kommer framgent se över SMHIs och Upphandlingsmyndighetens stöd gällande klimatanpassning vid upphandlingar och utifrån det avgöra om något internt stöddokument i frågan behöver tas fram.

5.5. Har intressenter utanför myndigheten involverats i arbetet med klimatanpassning?

Ja

Tidigare år har viss dialog skett med Trafikverket och Transportstyrelsen, men inget behov har funnits av detta under år 2022.

5.6. Vilka hinder har ni identifierat för myndighetens arbete med klimatanpassning?

- Bristande kunskapsunderlag

Mer detaljerade underlag skulle behövas för exempelvis skyfall.

- Annat

Sjöfartsverket har behov av tydliga underlag om hur vindförhållanden kan antas förändras i ett förändrat klimat. Detta för att kunna bedöma risk på Sjöfartsverkets verksamhet då vindförhållandena bl.a. påverkar våghöjd och förmågan att navigera fartyg i vissa lägen.

5.7. Upplever ni att myndighetens arbete med klimatanpassning har bidragit till regeringens mål?

Delvis. Flera av Sjöfartsverkets verksamheter är fortfarande i stadiet att utreda vart och på vilket sätt som klimatförändringarna kommer att påverka myndighetens verksamhet. Fastigheter och fyrar är det område som hittills tydligast identifierats som ett riskområde, där håller myndigheten för tillfället främst på med att undersöka vilka som kommer påverkas och hur.